

Izhaja vsak četrtek

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34100 Trst, ulica Ghega 8/I, telefona 60824, 34170 Gorica, piazza Vittoria 48/II. Pošt. pred. (casella postale) Trst 431. Poštni čekovni račun Trst, 11/8464
Poštnina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna številka 90 lir

N A R O C N I N A :
četrletna lir 900 - polletna lir 1.750 - letna 3.500 • Za inozemstvo: letna naročnina lir 4.500 - Oglas po dogovoru - Spedizione in abb. post. I. gr. bis
S E T T I M A N A L E

ŠT. 1016

TRST, ČETRTEK 5. DECEMBRA 1974, GORICA

LET. XXIII.

Njegov »model življenja«

Nekdo nekje je odločil, da moramo Slovenci obhajati kot nekak svoj narodni praznik obletnico smrti, ne pa rojstva našega velikega pesnika Franceta Prešerena. Zato gre obletnica njegovega rojstva skoro neopazeno mimo nas. Čimveč uradnega hrupa se dela na spominski dan njegove smrti, tem manj se ga spomnimo na njegov rojstni dan. 3. t.m. je bila 174. obletnica njegovega rojstva. Še dobrega četrt stoletja, pa bo minilo dvesto let, odkar so njegove mile »Poezije« obsijale pot slovenskega naroda, in tako se nam bo Prešeren odmaknil med klasike oddaljenih dob. Nevarnost je, da bo postal le še nekaka mitična pojava, kateri bodo Slovenci enkrat na leto, na njegov uradni spominski dan — če ga bodo takrat sploh še obhajali — nekoliko pokadili in zapeli hvalnico, nato pa bodo spet pozabili nanj.

Zakaj nevarnost? Zato, ker menijo mnogi, da nima poezija v današnjem svetu in posebno v svetu prihodnosti, v svetu tehnike, ničesar več iskati. Da bo lahko ta svet shajal tudi brez nje, kakor shajajo mnogi že danes. Zadostuje jim materialno obilje, dobro jesti, dobro piti, avto boljše marke in predvsem nov, razkošna stanovanjska oprema in kar je še takšnega ugodja in užitkov, predvsem pa čim večja porcija oblasti, ki jim jamči za vse to. Po poeziji v svojem življenu ne čutijo potrebe. V svoji miselnosti je nimajo kam djati, ne vedo, kaj početi z njo. To jim je navlaka, nekoristno, skoro smešno spravljanje besed v rime in proslavljanje čustev tam, kjer gre po njihovem samo za zadostitev čisto navadne fiziološke potrebe, ali za objokovanje tam, kjer gre za biološki pojav, npr. pojav smrti. Zato imamo obrečanjih s takimi ljudmi občutek strahotne praznine in odurnosti, tudi če so še tako lepo oblečeni, nalepotičeni in vljudnih manir. Njihove duše ne samo še ogledala tvarnega sveta, dobičkarstva, lova za užitki, tudi če znajo nekateri to ogrniti v zveneče fraze o ljudskem, narodnem ali delavskem blagru ali o pospeševanju gospodarstva in napredka.

Prešeren je bil in ostaja, po svojih »Poezijah«, pravo nasprotje takih ljudi, takega sveta. Dajal je prednost ideji in čustvu, ne pa lovu za dobrinami — lovu, ki je razumljiv in oprostljiv pri tistih, ki so revni ali prikrajšani na bistvenem, na svoji pravici do osnovnih življenjskih dobrin, a je neoprostljiv pri grabežih, ki imajo desetine in stotine milijonov v banki poleg tistega, kar uporablajo za svoje udobje, pa so kot obsezeni od požrešnosti, od želje po nadaljnjem grabežu, neobčutljivi za vse drugo okrog se-

(Dalje na 4. strani)

Ob programske izjavah predsednika Comellija

Svetovalec Štoka obrazložil stalisce Slovenske skupnosti

Prejšnji teden se je v deželnem svetu Furianije - Juliske krajine zaključila razprava o programske izjavah novoizvoljenega predsednika deželnega odbora, odvetnika Comellija. Na predlog voditeljev levosredinskih svetovalskih skupin je deželni svet z večino glasov odobril program nove deželne vlade, ki ga je bil obrazložil njen predsednik. Za program so glasovali predstavniki levosredinskih strank, proti so bili komunisti, misovci in svetovalka Furlanskega gibanja, svetovalec Slovenske skupnosti pa se je glasovanja vzdržal, medtem ko liberalnih sestovalcev med glasovanjem ni bilo v dvorani.

V razpravo je med drugimi posegel tudi predstavnik Slovenske skupnosti Drago Štuka, ki je v svojih izvajanjih obravnaval predvsem nekatere postavke predloženega izrednega načrta nujnih posegov v letu 1975 in še zlasti problematiko slovenske narodne manjšine.

O novem odnosu do opozicije

Svetovalec Štoka je najprej pozitivno očenil odnos, ki ga deželni odbor namerava vzpostaviti z ustavno opozicijo. V tej zvezi je naglasil, da jemlje Slovenska skupnost z zadovoljstvom na znanje takšno napredno obvezo deželnega odbora, saj je Slovenska skupnost že nad deset let, tako v deželnem svetu kot v deželnih komisijah, glasnik širokih in globoko občutenih teženj slovenske narodne manjšine, pa naj gre za njene upravičene jezikovne in narodne zahteve kot za njena pričakovana na socialnem, gospodarskem in političnem področju.

Predstavnik Slovenske skupnosti je obžaloval, da doslej deželni odbor in večina navadno sploh nista upoštevala predlogov in stališč opozicije. Zato je izrazil zadovoljstvo zaradi napovedanega konstruktivnega dia-

loga z vsemi tistimi silami, ki se sklicujejo na odporniško gibanje, na republiško ustanovo in deželni posebni statut. Med te sile prav gotovo spada tudi Slovenska skupnost, saj je preko svojega predstavnika vložila že več zakonskih predlogov, ki so se pobliže tikali slovenske manjšinske kot tudi splošne gospodarske in družbene problematike.

Nadzorovati dodeljevanje ljudskih stanovanj

Ko je svetovalec Štoka govoril o deželnem izrednem načrtu nujnih posegov v letu 1975, je dejal da je Slovenska skupnost v tem pogledu nekoliko skeptična, ker med drugim meni, da ni bila pravilno razdeljena vsota 55 milijard lir, kolikor jih skupno predvideva omenjeni načrt. Tu se je dotaknil predvsem gradnje ljudskih stanovanj, pri čemer je ugotovil, da je bilo ustanovam IACP dodeljenih kar 10 milijard, medtem ko so bile za zadruge, ki gradijo stanovanja, predvidene le štiri milijarde. Svetovalec je pri tem opozoril na krivice in nepravilnosti v okviru Ustanov za gradnjo ljudskih hiš, saj se na primer dogaja, da nekateri najemniki plačujejo naravnost smešno nizke najemnine, drugi pa sorazmerno zelo visoke. Dogaja se tudi, da nekateri najemniki ustanov IACP dejansko uporabljajo stanovanje za posledni oddih ali ga celo dajejo sami v podnjam, ker so si medtem zgradili ali kupili lastno hišo ali stanovanje. Zato je dr. Štoka zahteval, naj deželna uprava strogo nadzoruje delovanje ustanove IACP.

Ne na škodo slovenskih življenjskih interesov!

Govornik je v tej zvezi načel tudi drugo vprašanje, in sicer problem lokacije novih kompleksov ljudskih hiš. Opozoril je, kako

(Dalje na 7. strani)

Kako dolgo bo trajala Morova vlada?

Mogoče javnost v Italiji in tudi naša slovenska javnost ni bila še nikoli tako zainteresirana za program, in trajanjeake vlade, kakor je danes. Po javnih lokalih je slišati glasne razprave, koliko časa bo trajala nova Morova vlada. Medtem ko menijo nekateri, da ne more dolgo trajati, glede na to, da jo sestavlja samo dve stranki in da jo

od zunaj podpirata drugi dve, ki pa sta med seboj spriči (socialistična in socialno-demokratska), misijo drugi, da bo trajala vsaj do pomlad. Sicer pa je tudi do takrat le slabe štiri mesece. Na splošno se ljudje boje negotovosti, ki zija za to vlado, ki je lahko še tako zasilna, šibka in nestalna, pa je vendarjo (Dalje na 7. strani)

RADIO TRSTA

NEDELJA, 8. decembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.390 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba Gioacchino Rossinija. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Čudežna cvetka«. Pravljica, ki jo je napisala Ana Češčut RO. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skriptna. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Orkester proti orkestru. 16.00 Šport in glasba. 17.00 »Marijan mesec«. Napisal Salvatore di Giacomo, prevedla Jadviga Komac. RO. Režija: Jože Peterlin. 17.45 Nedeljski koncert. 18.45 Ljudska glasba iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Pesmi za vse okuse.

PONEDELJEK, 9. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Novejši mladinski tisk na slovenskem knjižnjem trgu«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenškega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole - ponovitev). 18.50 Baročni orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Hornist Jože Falout, pianist Aci Bertoncelj, Ivan Šček: Miniature (1068); Albin Weingerl: Bagatelle (1970); Pavel Mihelčič: Chorus XI (1972) - Slovenski ansamblji in zbori. 22.15 Glasba v noč.

TOREK, 10. decembra, ob: 7.00 Koledar. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Glasbena medigra. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Pianist Claudio Arrau. 19.10 Ksaver Meško v spominih sobrata Jakoba Sokliča (Martin Jevnikar). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 Berlino: Benvenuto Cellini, opera. 22.00 Nežno in tiko.

SREDA, 11. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol) »Pesmi in pravljive za vas«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Pianist Sergio Marengoni. 19.10 Družinski obzornik (Ivan Theuerschuh). 19.30 Zbori in folklora. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Nino Sanzogno. 21.40 Pesmi brez besed.

ČETRTEK, 12. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Skladatelji naše dežele: Guido Pipolo (Bruno Bidussi). 19.10 (Andrej Bratuž). 19.25 Pisani balončki (Krasulja Simonič). 20.00 Šport. 20.35 »Samota«. Radijska drama, napisal Jordan Dobreski, prevedla Nada Konjedic. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.20 Skladbe davnih dob. 21.45 Oddih ob glasbi.

PETEK, 13. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol) »Ljudje in poklici: urar«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Goffredo Petrassi: Noche oscura. 19.15 Anita Pittoni: »Na noževi konici«. 19.30 Jazz glasba. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentalni koncert. 20.40 V plesnem koraku.

SOBOTA, 14. decembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Duo Perpitch - Passaglia. 19.10 Liki iz naše preteklosti: »Žiga Zois« (Martin Jevnikar). 19.20 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 Scabiosa Trenta. (Tone Penko). RO. 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut s Caravellijem.

Izrael se bo branil z atomskimi bombami

Napetost med Izraelom in arabskim svetom raste. Množijo se vdori arabskih teroristov v Israel, katere pa je težko imenovati gverilce, če nočemo razvrednotiti pomenu tega izraza, kajti glavni namen teh teroristov ni boj z izraelskimi vojaki, ampak zajemanje talcev in ubijanje nedolžnih ljudi, ki so krivi samo tega, da so Judje in da žive v Izraelu. Pri ogromni večini gre za begunce, ki so se rešili v Izrael bodisi pred nacističnim preganjanjem bodisi pred protidovskim nasiljem v kaki drugi državi. Mnogi so se naselili tam iz samega hrenjenja, da bi živeli v judovski državi Izrael. Ta je nastala z velikanskimi naporji tega naroda, razpršenega po vsem svetu, da bi končno le imel svoj nacionalni dom. Tako je Izrael v nekem smislu matična država tudi tistih Judov, ki živijo v Ameriki, Evropi, Sovjetski zvezni ali kjerkoli. Povsod čutijo — ali si predstavljam, da čutijo — njeno psihološko pa tudi politično zaščito.

Treba je razumeti to čustvovanje naroda, ki skoro 2000 let ni imel lastne države, ki je bil povsod le v begunstvu, zaničevan in preganjan ravno kot narod brez domovine, podobno kot Cigani. Sele potem lahko tudi domemno odločenost Izraelcev, da bodo bra-

nili ta mali kos zemlje, ki je postal njihova prava domovina, kar najbolj odločno in junaško, pa naj pride, kar hoče. Iz te odločenosti in iz spominov na tisto, kar so preživeli v Hitlerjevi Nemčiji in v drugih sovražnih državah, je možno razumeti tudi določen fanatizem in šovinizem, ki ju očitajo danes nekateri v Evropi Izraelcem, kar zadeva njihov odnos do Arabcev. Toda kamen lahko vrže na Izraelce le tisti, kdo sam ni šovinist in fanatik, kadar so v igri interesi njegove države. O šovinizmu in fanatizmu potujevalnih metod raznih režimov, ki se proglašajo za demokratične, bi znali tudi mi Slovenci kaj povedati.

Tej fanatični odločnosti Izraelcev, da obranijo sebe in svojo državo v primeru splošnega arabskega navala nanjo in posebno v primeru, da jih pusti svet teda na cedilu — kar je skoro z gotovostjo pričakovati — je vripisati, da so sklenili izdelovati atomske bombe. Izraelski državni predsednik Efraim Katzir je namreč te dni sklical predstavnike zahodnega tiska in jim naznalil, da Izrael lahko izdeluje atomske bombe in da bo to potrebno. To je verjetno v zvezi z govoricami, ki so se že večkrat razširile, da je po (Dalje na 4. strani)

Mihec in Jakec se menita od podtajnikov in od pehanja za stolčke

— Ben, kaku je zdej, Jakec? Kej nisi nekej govoru, de se boš denu u politiku? Te dni so u Rimi prtili ministrske stolčke jn tiste od podtajnikov. Si si kej preskrbu tudi ti?

— Ja, nekej sm naredu. Sm šou prfina u Rim h Moroti. Dragi moj, de be ti vidu, kej je blo! Sej skori nisem mogu do njega. Je blo aneh ledi, ana gneča, ano pahanje, preklinjanje jn vse sorte. Glih taku ku tiste nedelje, ke se ni smelo vozet sez autami in so se ledje pahali za jet na openski tramvaj.

— Ma si pole pršu do njega?

— Sm pršu ja — ma kašen! So mi odtrgali dva betona pr jeketi, sm dobu an kolpo sez komolcem u trebeh, da me še zdej boli jn aden me je zmaknu portafoljo, taku de sm ostou brez dnarja jn sm pršu nazaj sez autostop.

— E, če češ kej doseč, moreš tudi kej reščirat. Ma pole, si opravu kej?

— Znaš, ti morem nomalo razložet. Ministrski stolčki so bli že vsi razprtjeni. Ostali so samo stolčki za podtajnike al, koker uani pravejo, »šotošregetarje«. Tu je prouzaprouku one sorte podminister. In služba ni slaba. More hodet okuli (se zna, zmiram na državne špeže) kamer je kašna komemoracija, kašna barka, ke jo spestijo u murje, kašna nova fabrika al kašen otroški vrtec. In tam more reč ane dvej besedi, prerezat kašen trak jn podobno. In na konci je zmiram an rinfreško jn vsi so strašno prjazni jn se zmiram držijo na smeh. In pole so operaterji od televizije, ke te fotografirajo odsprej in

odzad. In pole greš. In zvečer se doma gledaš na televiziji, kaku si lep.

— Kej je tu vse?

— Prov vse ni, ma skorej. Kašen bot so tudi kašne seje, ma tu ni taku hudo. Narprej so tle tudi ministri, ke jemajo glavno skrb. In pole je teh tajnikov strašno dosti jr vse se nardi kolektivno, taku de sam nisi nikoli neč kriv.

— Pej kolko je teh podtajnikov?

— Ja, narprej so govorili, de bojo sparali jn de bojo nardili mejn podtajnikov, koker jeh je bilo prej. Ma pole je biu tašen hudič, tašno pahanje, de so nardili anga podtajnika več, koker jeh je blo uni bot. Kej čes, ie blo treba kontentirat vse tiste struje, ke so pr demokristjanah. Doroteje, moroteje, fanfanjeve, basiste, donatkatince jn vse sorte. In taku jeh je zdej trijnstirdeset.

— Ma kej se ti ne zdi nomalo sumljivo, de se tolko pahajo za te stolčke kamer se dela za narod? Kej res tako ljubejo ludstvo, de be se radi martrali zajn? Meni se čudna zdi tašna lebezen.

— Mihec, jest sm ti vre reku, de se ti na politiko neč ne zastopeš, zatu ti ne bom neč pravu.

— Ma povejmi vsaj, kaku se ti kej opravu!

— Ja, jest sm mu reku, de be tudi jest lahko rezau kašne trakove. Tle pr nas. De jemamo tudi mi Slovenci kašne komemoracije, kašne spomenike in tako. Ma mi je odgovoru, de če be nardili anga Slovenca za podtajnika, de pole be mogli vzeti tudi anga Nemca s Tirola, anga Francoza z Aoste in morbet še kašnega jn pole be blo teh podtajnikov še več. In tolko dnarja pej ni. In taku sm pršu domov sez autostop.

PROSTOR MLADIH**Dijaki v naših srednjih šolah in stavke**

Sprica novega vala stavk, ki se je začel, so se znašli dijaki višjih slovenskih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem v težavnem položaju. Po eni strani ne bi radi odtegnili svoje solidarnosti ostali, italijanski dijaški mladini, ki stavka in bi hoteli iskreno podpreti sindikalno akcijo za zvišanje delavskih plač oziroma za krepko povečanje draginjske doklade kot nadomestilo za zvišanje plač, po drugi strani pa mnogim med njimi ni prijetno ob misli, da jih pri tem skrajno leve skupine in gibanja instrumentalizirajo v svoje politične namene in za svoje cilje. Ti cilji so zrušenje parlamentarne demokracije v Italiji, konec demokratične večstrankarske ureditve in uvedba diktature, ki naj bi bila diktatura delavskega razreda, a je dejansko največkrat diktatura tistih, ki vladajo namesto delavskega razreda, čeprav se sklicujejo nanj. Razobešeni lepaki zunajparlamentarnega levega gibanja to jasno razodevajo. Tudi KPI je vse preveč očitno zainteresirana na stavkah na slovenskih šolah, (ali — trenutno — proti njim, ker so dali pobudo za sedanje stavke zunajparlamentarci), da bi ne zbudila suma, da je politično zainteresirana na njih. Slovenska skupnost pa tudi ne nudi naši mladini jasnih smernic, kaj naj naredi v takšnih situacijah. Enotne slovenske dijaške organizacije tudi ni.

Vsekakor se naša mladina ne bi rada znašla na strani reakcionarnih sil, pa tudi ne služila za sredstvo ekstremističnem gibanjem, da se prikopljejo do svojih ciljev; ti nimajo nič opraviti s političnimi in socialnimi cilji slovenske manjšine v Italiji, ki ne želi več nobene diktature.

V takih razmerah naši srednješolski mladini, ki hoče ostati politično neodvisna od skrajno levih italijanskih skupin, hkrati pa se ji zdi primerno, da včasih skupaj z njimi stavka za reforme in delavske zahteve, ne preostane drugega, kakor da se spomni na dejstvo, da je dala narava vsakomur svojo glavo. Zato naj jo uporablja. Če boste prišli po treznom preudarku do prepričanja, da je potrebno stavkati za neko stvar, se angažirati in se zavzeti za socialno pravične rešitve, potem stavkajte sami ali skupaj z drugimi, ob jasni razložitvi in poudarku, da gre

za solidarnostno akcijo v določeni sindikalni ali drug namen. Če pa se vam bo zdelo, ko boste stvar prerešetali, da gre bolj za politične cilje kake skrajne skupine, ki ima namen združiti demokratični sistem v Italiji, na katerem pa je naša manjšina življensko zainteresirana, ker se lahko ohrani kot posebno narodnostna enota le v takem sistemu, potem sodelovanje odpovejte. Najslabše je iti izraven iz golega oportunizma, češ družače nas bodo imeli za to in to, morda celo za »fašiste«. Kdor lahko zmerja slovenske dijake s fašisti, če ne more manipulirati z njimi po svoji volji, ta je že pokazal, koliko je vreden in koliko zasluži naše zaupanje in sodelovanje.

Če ste lojalni v sodelovanju pri stavkah, ki se vam zdijo pravične, potem pa zahtevajte tudi od drugih lojalno sodelovanje pri vaših stavkah, kadar gre za to, da se zadosti pravičnim zahtevam slovenskih šol, šolnikov, dijakov ali vse naše manjštine. In če si že upate stavkati za dobro drugih, potem si upajte prirediti včasih stavko tudi za pravice slovenskih šol in za naše narodne pravice.

VABILO NA LITERARNI VEČER SKAD V GORICI

Slovensko akademsko društvo SKAD v Gorici vladivo vabi na literarni večer, posvečen tržaškemu pesniku Aleksiju Pregarcu, ki bo v ponedeljek 9. decembra 1974 ob 20.30 v malo dvorani Katoliškega doma v Gorici. Pesnik bo predstavil svojo prvo pesniško zbirko »Poezije«.

IZŠLA JE TRETAJ ŠTEVILKA »PASTIRČKA«

Izšla je že tretja številka »Pastirčka«. Med sodelavci so Ljubka Šorli, Zora Saksida, Tončka Curk, Tomaž Simčič in Anamarija Frandolič. Zanimiv je opis obiska pri barkovljanskih otrocih, ki ga je opisal Ivo Z. Harej pa je objavil note pa pesem »Mraz« na besedilo Zore Saksida.

Tudi druga třevilka »Galeba« je že zunaj, z dolgo vrsto sodelavcev in bogatimi ilustracijami.

MLADINSKA PRIREDITEV PRI SV. IVANU

V nedeljo 8. dec. bo ob 17. uri v svetivanskom Marijinem domu v Trstu mladinska prireditev, na kateri nastopi domači cerkveni jevski zbor, šolska mladina, godba mladincev, skavtinje poskrbijo za srečolov, Marijan Jevnikar pa za film Borisa Pahorja: »Trst je moje mesto«.

Arnaldo Pittoni - novi predsednik

Po sporazumu med levosredinskimi strankami je bil v sredo, 4. t.m., izvoljen za novega predsednika deželnega sveta Furlanije-Julijiske krajine socialist Arnaldo Pittoni. Dosedanji predsednik, demokristjan dr. Alfredo Berzanti je namreč odstopil, ker je bil imenovan za predsednika Tržaškega Lloyda.

Arnaldo Pittoni je tako postal prvi socialistični predsednik deželnega sveta Furlanije - Julijiske krajine, kajti vsi trije dosedanji predsedniki (De Rinaldini, Ribeatti in Berzanti) so bili člani Krščanske demokracije.

Do izvolitve Arnalta Pittonija za predsednika ni prišlo gladko, kajti Krščanska demokracija je za to mesto kandidirala deželnega svetovalca Del Gobba, doma iz Vidma in dosedanjega voditelja skupine KD v deželnem svetu. Tudi znotraj socialistične stranke so nastale težave, ker se je socialistično deželno vodstvo zavedalo, bo ta stran-

ka za prestižno mesto predsednika deželnega sveta moraa »plačati« določeno ceno. Tako se je tudi zgodilo. Socialisti so se odpovedali enemu važnemu odborništvu, tako da imajo v deželni vladi le dva predstavnika namesto dosedanjih treh, demokristjani pa enega več. Ohranili so podpredsednika, ki je hkrati odbornik za gospodarsko programiranje, se odpovedali odborništvu za higieno in zdravstvo in odborništvu za turizem ter sprejeli odborništvu za šolstvo in kulturne dejavnosti. Iz deželnega odbora sta izstopila socialistka dr. Nardini in odvetnik Devetag iz Gorice, vstopil pa je socialist Volpe iz Vidma. Nova demokristjanska odbornika sta Del Gobbo (kmetijstvo) in Ribeatti (krajevne uprave), bivši predsednik deželnega sveta. Dosedanji odbornik za krajevne uprave Varisco (KD) ni bil namreč potrjen.

Novi predsednik Arnaldo Pittoni se je rodil v Trstu pred 47 leti in je po poklicu tiskarski strojni stavec. Politično se je začel po vojni udejstvovati v tržaški socialdemokratični stranki in nato v socialistični stranki, v kateri je vrsto let zavzemal vodilna mesta. Bil je občinski svetovalec v Trstu in že na prvih volitvah leta 1964 izvoljen v dežel-

(*Dalje na 8. strani*)

—○—

IZJAVA SLOVENSKE SKUPNOSTI

Slovenska skupnost je ob izvolitvi Arnalta Pittonija izdala poročilo, v katerem želi novemu predsedniku uspešno delo in podarja zakonito potrebo po uveljavljanju slovenskega jezika - v okviru deželnega sveta. Slovenska skupnost bo sodila in ocenila delo novega predsednika predvsem po učinkovitih in konkretnih korakih, ki jih bo napravil za rešitev pravic Slovencev v Italiji v okviru deželnega sveta.

Izvolitev novega odbora v SKK

V soboto 30. novembra smo bili v klubu priča važnemu dogodku — izvolitvi novega odbora.

Večer je vodil stari odbor.

Posamezni odborniki so podali letna poročila, ki so prikazala sobotno in izvensobno dejavnost kluba od zadnjega občnega zbora do danes.

Slišali smo o delovanju literarnega krožka in verske skupine za višješolce, o uspehu jesenskega tečaja o marksizmu v Dragi ter o nekaterih zanimivih srečanjih akademikov z zamejskimi kulturniki.

Sledil je obračun sobotnega sporeda.

Člani so v diskusiji poudarili, da bi morali v klubu gojiti družabnost, še bolj kot doslej. Pri predavanjih pa pogrešajo znanstvenih tem.

Morda pri sestavljanju programa prema-mo upoštevamo delavsko mladino.

Letošnji premiki v smer družabnosti so bili srečanje s koprskimi dijaki v klubu ter naš obisk pri njih v Kopru, srečanje z goriško mladino SKAD-a ob njihovi zabavni predstavi »Ples tatov«, ter nekaj popoldanskih nedeljskih srečanj članov kluba.

Občni zbor smo zaključili z volitvami. Ker si bodo odborniki med seboj razdelili funkcije šele na prvi seji, bomo poročali o izidih prihodnji teden.

Novemu odboru želimo, da bi s polno paro nastopil svojo odgovorno pot:

voditi klub po volji članov in hkrati slediti cilju vsestranske osveščenosti.

Tanja

Problematika nabrežinskih kamnolomov

Devinsko-nabrežinski občinski svet je na seji z dne 2.t.m. soglasno odobril resolucijo, ki jo je predlagal župan Legiša in ki odločno obsoja fašistične bombne atentate v Savonni. Resolucija zahteva, naj vladne in sodne oblasti odločno nastopijo proti fašističnim prevratniškim poskusom in fašističnemu terorizmu v državi.

IZRAEL SE BO BRANIL Z ATOMSKIMI BOMBAMI

(Nadaljevanje z 2. strani)

slala Sovjetska zveza atomsko orožje Arabcem. Opazovalci ne dvomijo, da Izrael že razpolaga z atomskimi bombami ali z njihovimi deli, tako da bi jih lahko hitro sestavili, če bi bilo potrebno. Nedvomno bi jih tudi uporabil, če bi se znašel v stiski. Toda eden izmed namenov Katirjevega naznanila, je bil prav ta, opozoriti svet, da je v njegovem lastnem interesu, da ne pride do take skrajnosti, to je, da ne dovoli splošnega arabskega navala na Izrael in sam prepreči arabske poskuse, da bi izbrisali Izrael z obličja zemlje. Psihološka in pravna priprava za to je akcija, da bi izključili Izrael iz Združenih narodov, kakor so ga že nedavno izključili iz UNESCO-a. Vzgojne, znanstvene in kulturne organizacije Združenih narodov, čeprav je ravno Izrael tista država, ki je sorazmerno največ nudila tej organizaciji, posebno v obliki znanstvenikov in tehnikov. Tako bi Arabci in njihovi prijatelji radi napravili Izrael brezpraven, nakar bi ga lahko uničili kot upajo, ne da bi imeli Združeni narodi ali kdo drug interes, pravico ali možnost intervencije.

Spričo take miselnosti in takega dogajanja na Bližnjem vzhodu se je treba s skrbjo vprašati, kaj nas čaka. Najhujše je to, da se zdi, da je Evropa kot ohromela v svojem čakanju na usodo in da nikakor ne zna ali noče izkoristiti svojega ogromnega moralnega in materialnega potenciala, da napravi temu neprestanemu izzivanju konec z odločnim »Ne, tega ne bomo dopustili. En Hitler in en Auschwitz sta bila dovolj«

Svetovalci so nato skoraj vso sejo posvetili vprašanju kamnolomov. Župan in odbornik Zandomeni sta poudarila, da je izkupiček najemnin za kamnolome, kot jih določajo sedanje pogodbe, sramotno nizek, zaradi česar si občinska uprava prizadeva, da bi industrijscem povisala najemnine, še preden poteče veljavnost pogodb.

Občinski odbor je tudi pripravil osnutek pravilnika, ki bo načelno urejal bodoče razmerje med občinsko upravo in kamnoseškimi podjetji ter ga bo uprava uveljavljala ob poteku veljavnosti posamezne pogodbe. Svetovalci so končno obravnavali vprašanje razmerja med občino in podjetjem Gorlato, ki je lani odkupilo nepremičninsko imetje družbe Montedison v Nabrežini in ki bi tudi rado dobilo v najem občinski kamnolom, ki ga je dosedaj izkoriščala omenjena družba!

Celotno problematiko kamnolomov bo še proučila posebna komisija, nato pa bo dokončno sklepal občinski svet.

—o—

Delovni šolski odbor vabi vse člane Šolskega odbora na sejo, ki bo v torek, 10. decembra, ob 20. uri v prostorih SKGZ, Ul. Malta 2.

Govor bo o delegiranih dekretilih.

NJEGOV »MODEL ŽIVLJENJA«

(nadaljevanje z 1. strani)

be, posebno pa za resnično lepoto in poezijo življenja, za duhovne dobrine, za kulturne stvaritve in za tiste, ki jih ustvarjajo.

Danes je moda govoriti o modelih življenja ali civilizacije. Če predstavlajo ti današnji grabežljivci, ti živi grobovi — z duhovnega stališča — en model življenja in civilizacije, nam pomeni Prešeren tudi danes drug, lepsi model, — model življenja in civilizacije, ki sta odprta za vse lepo in plemenito, za poezijo, za duhovne vrednote, za sočutje do trpečih soljudi, za narodno in človeško usodo. Prešeren nam je model, ali bolje rečeno vzhled nekonformizma, poguma, da si upa biti človek drugačen od okolja, ki ga vleče navzdol in hoče napraviti iz njega samo producente in potrošnika materialnih dobrin, človeka po enotnem kalupu, brez jasne zavesti svojega človeškega dostojanstva, brez svobode za lastno odločanje, brez poguma in brez lastnega mnenja, človeka, ki se boji trenutka, ko bi se znašel sam s seboj in s svojimi mislimi ter se rajši identificira z maso sebi podobnih in misli s tujo glavo ter čuti s tujim srcem. Prešeren — to je danes poleg drugega tudi simbol izbire med tema dvema modeloma življenja.

Gospodarstvo tržaške pokrajine zastaja

Po podatkih, ki jih je objavil pokrajinski urad za statistiko pri zbornici za industrijo, obrt in kmetijstvo v Trstu, se je negativna konjunktura gospodarstva v naši pokrajini nadaljevala tudi v septembru in povzročila stalno naraščanje cen skoro v vseh sektorjih notranje trgovine.

Kar zadeva kupoprodajne pogodbe, je v septembru bilo sklenjenih 255 pogodb, ki zadevajo nepremičnine za skupno vrednost 3 milijarde 359 milijonov lir, medtem ko jih je bilo v istem mesecu lani 263 za skupno vrednost 2.626 milijonov lir. V prvih devetih

meseциh leta so zabeležili skupno 3.067 kupoprodajnih pogodb za vrednost 33 milijard 487 milijonov lir, v istem obdobju lani pa je vseh pogodb bilo 3.983 v vrednosti 30 milijard in 978 milijonov lir.

V obratih Italsidra so izdelali v letosnjem septembru 47 tisoč ton litoželeza in 17.800 ton odlitkov. To je znatno več kot v istem mesecu lani, zlasti velja to za odlitke. Od januarja do septembra je bilo izdelanih 427 tisoč ton litoželeza in 142 tisoč ton odlitkov, kar je tudi več kot v istem obdobju 1973 (411 tisoč ton litoželeza in 123 tisoč ton odlitkov).

Petrolejska čistilnica Aquila je znatno povečala svojo proizvodnjo. V letosnjem septembru je predelala 220 tisoč ton surove nafte, medtem ko jih je v istem času lani kmaj 82 tisoč ton. V prvih devetih mesecih leta je produkcija v primerjavi z lanskim letom narasla za 14 odstotkov.

Papirnica v Štivanu je izdelala 10 tisoč ton rotopapirja in patiniranega papirja, kar je približno 1000 ton manj kot v septembru '73. V prvih devetih mesecih letos je celotna izdelava padla za dobrih 5 odstotkov. Prodaja tobaka je narasla za 6 odstotkov od 48 tisoč kilogramov na 51 tisoč, vedno v prvih devetih mesecih pa so prodali kar 33 tisoč kilogramov več.

V septembru so prodali 2.139 stotov rib in klapavic (sept. '73 1.456 stotov). Skupno januar - sept. '74 18.407 stotov (isto obdobje '73 17.470 stotov. Na zelenjadnem trgu v Trstu so v sept. '74 prodali 33.276 stotov zelenjave in krompirja in 30.505 stotov sadja (sept. '73 33.165 stotov oziroma 37.393 stotov). Skupno januar-sept. '74 260.958 stotov povrtnin in krompirja ter 282.660 stotov sadja (januar - sept. '73 311.035 stotov povrtnin in krompirja ter 286.064 stotov sadja).

Miklavžev semenje je »eksplodiral«

Kot znano, so tržaške mestne oblasti zadnjega leta »preganjale« Miklavža oziroma njegov sejem in ga hotele pregnati, menda na ljubo avtomobilskemu prometu, iz Drevoreda XX. septembra nekam pod Ščedno. Tako se je tudi naš list zavzel za Miklavževe pravice. V Miklavževem sejmu v Drevoredu XX. septembra je treba videti lepo staro ljudsko tradicijo, to pa je treba varovati, posebno danes, ko je vse, kar diši po tradicijah, tako izpostavljen izkoreninjenju.

Že se je bilo batiti, da bo letos ostal Trst brez svojega Miklavževega sejma v središču mesta. V sredo, 4. t.m., pa je Miklavžev sejem v Drevoredu XX. septembra naravnost »eksplodiral«. Kar naenkrat je bilo vse tam, kar spada k njemu: dve dolgi vrsti stojnic, kjer je razstavljeni vsemogoče, od oblek in igrač do posodja, gramofonskih plošč in knjig. »Maladunarji« ponujejo posrebren in pozlačen nakit iz pločevine in skoro »prave« rubine in safire iz barvanega stekla. Skozi ušesa pa gre piskanje otroških trom-

pet in kokodakanje iz znanih piščalk. Vmes reglajo pločevinaste žabe in kričijo prodajavci. Diši po svežem ocvrtem mandorlatu in ocvrtih »miškah«. Gneča je bila že prvi dan velikanska, zlasti v poznih popoldanskih in večernih urah. Kdor se rad stiska, ima tam idealno priložnost, a naj se pazi žeparjev. Ta gneča dokazuje, kako zadovoljni so Tržačani z vrnitvijo »svojega« Miklavža.

—o—

NAŠE ČESTITKE

Mirota Opelta in ženo Ondino ter malo Marjano je razveseli rojstvo druge punčke, ki so ji dali ime Martina. Staršem naše prisrčne čestitke, Martini pa vse najlepše na življenjsko pot, predvsem pa veliko zdravja, sreče in življenjskega poguma.

Uredništvo in uprava Novega lista

—o—

Čestitkam in voščilom se pridružujejo Mirotovi časniki in kolegi in kolegi od Radijskega odra.

Knjige goriške Mohorjeve družbe za leto 1975

Goriška Mohorjeva družba je pripravila za leto 1975 knjižnji dar, ki obsega:

1. Koledar za leto 1975. V okusno opredeleni knjigi utriplje življenje zamejskih Slovencev, kot ga opisuje kopica prikazov, člankov in razprav, leposlovnih spisov in pesmi, slik in zgodovinskih listin.

2. Marijana Kanduš: *Na obalah morja*. Povest iz življenja primorskega dekleta. Zgodba o trpljenju, ljubezni in odpuščenju.

3. Dr. Andrej Kobal: *Svetovni popotnik pripoveduje*. I. del. Strani 404. Primorski rojak, ki se je s trdim delom visoko dvignil: časnikar in dramaturg, univerzitetni profesor, psihološki sodelavec v Pentagonu (vojno ministrstvo) v Severni Ameriki in član medzavezniške komisije za Bolgarsko pripoveduje o svojem prezenetljivem delu. Knjiga bo vzbudila širok odjek tudi v širši javnosti.

Kot izredna knjiga proti doplačilu bo še:

4. Dr. Janez Jenko: *Družinska sreča*. Avtor riše doživljaje in skušnje, ki jih duhovnik srečuje ob vernikovih problemih ljubez-

nih, družine in vzgoje. Priče iz življenja bodo braice pretresle.

Odbor GMD prosi poverjenike, naj brž ugotovijo število naročnikov, in mu sporočijo, koliko izvodov mohorjevk želijo.

—o—

TRIURNA STAVKA

Ob splošni državni stavki so tudi v Gorici prekinili delo uslužbenici v industriji, trgovini, v obrtniških delavnicah in v javnih službah. Eno uro so stavkali dijaki srednjih šol, tudi slovenskih.

Opaziti pa se je moglo, da je bila večina trgovin in lokalov odprtih. Na bančnih zavodih je osebje tudi stavkalo, a zelo neredno.

Stavko je sklicalo vodstvo dzruženja sindikatov z zahtevo po združitvi točk draginjske doklade, za zagotovitev plač in zaposlitve in za izboljšanje splošnega socialnega stanja.

Opazovalcu pa se je zazdelo, da to pot stavka ni bila dobro organizirana in da tudi ni našla splošnega odmeva.

MALA CECILIJANKA

V nedeljo, 8. decembra, bo ob 16. uri v Katoliškem domu v Gorici »Mala Cecilijanka«. Nastopili bodo mladinski pevski zbori in še nekatere druge skupine s prav bogatim sporedom.

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo slovenske Trgovske šole v Gorici sporoča, da bo v ponedeljek, 9. decembra ob 18. uri roditeljski sestanek v šolskih prostorih.

Na sestanek so vabljeni starši dijakov ali njihovi namestniki.

Naj tu pripomnimo, da se bo treba na tem sestanku tudi vprašati zakaj se je »novi« minister za javno vzgojo odločil izdati odlok proti nadaljevanju četrtega letnika na tej šoli, ki je bil pravzaprav že obljubljen.

V soboto je namreč ravnateljstvo te šole nenadoma prejelo brzojavko iz Rima, da četrtega razreda na tej šoli letos ne bo.

Šolske oblasti se menda izgovarjajo, da ni vpisanih dovolj dijakov za ta razred.

Zadeva pa ni tako enostavna, kot se zdi oblastem. Za slovensko šolstvo bi morali veljati posebni upravljeni paragrafi, ki bi njegov razvoj podprtli, tudi v duhu globalne zaščite naše manjšine, ne pa da bi po goli črki kakih starih odlokov še naglo zatrli nadaljnje šolske razrede.

Zato se bodo morali naši zastopniki in vsa naša javnost za to zadevo še zanimati.

Peč - Rupa

PEVSKO SREČANJE

Zadnjo nedeljo novembra smo na Peči obhajali prav slovesen dan. Imeli smo farni praznik pečanske zavetnice sv. Katarine.

Letos je bila posebnost zlasti pri ubranem petju. Nastopila sta oba zabora, mešani in moški, ki ga že vrsto let vodi nadvse pozrtovvalni Zdravko Klanjšček.

Po cerkveni slovesnosti so se vsi pevci in pevke zbrali pri prijateljski zakuski, ki je postala pravo pevsko srečanje s kar pestrim improviziranim koncertom.

Predsednik pevskega zabora Rupa - Peč Darko Durček je vmes povzel besedo in je omenjal, da mora petje zlasti mladino združevati in jo navduševati za našo besedo in pesem, ki tudi temelji za ohranitev narodnostnega občestva na rodni zemlji.

—o—

RODITELJSKI SESTANEK

Ravnateljstvo učiteljišča »Simon Gregorčič« v Gorici sporoča, da bo v sredo, 11. decembra, roditeljski sestanek. Sestanek bo v risalnici učiteljišča v ulici Croce, 3 ob 18. uri.

Starši dijakov učiteljišča in tečaja za otroške vrtnarice ali njihovi namestniki so vabljeni, da se sestanka gotovo udeležijo.

ZDRUŽENI TOLMINSKI PEVSKI ZBORI NA MIRENSKEM GRADU

V nedeljo 8. t. m. ob. 15. uri.

Okrog sto pevcev in 90 otrok pevcev bo s sveto mašo spregovorilo božji Materi in našemu primorskemu ljudstvu.

Sporočilo Šolskega odbora v Gorici

Dne 2. decembra 1974 se je sestal Šolski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki slovenskih političnih in kulturnih organizacij ter Šolskega sindikata. — Pretresal je o delegiranih odlokih. (Zakon št. 477, 3. julija 1973), zlasti v zvezi z našo manjšinsko šolo.

Navzoči so bili mnenja, da delegirani odloki niso taki, da bi ščitili naše šolstvo; saj so jih parlamentarci in vlada sestavili, ne da bi vprašali za svet politične in kulturne predstavnike naše manjšine. Zlasti je negativna okolnost, da bo v okrajnem šolskem svetu imela slovenska manjšina le predstavnike učnega osebja in staršev, in sicer v razmerju 1:4 oziroma 1:5 (čl. 34), nobenega

zastopstva pa med voditelji šolskih zavodov, sindikalisti, predstavniki kulturnih organizacij in med občinskim predstavniki. Zato je Šolski odbor sklenil, da se bo pritožil pri pristojnih oblasteh in zahteval — tudi na podlagi čl. 10 omenjenega zakona — avtonomen okrajni šolski svet za Goriško ali pa v povezavi s prav tako avtonomnim svetom na Tržaškem. V takem primeru bi slovenski okrajni šolski svet postal deželnin in bi se zavzemal za potrebe slovenskega šolstva na deželnini ravni.

Glede bodočih izvolitev nekaterih organov, ki jih predvidevajo delegirani odloki, se bo Šolski odbor zavzel za enoten nastop, to je, da ne bi bili seznamni kandidatov politično, ideološko, socialno ali kakorkoli obarvanii, zlasti pa, da bodo kandidati osebe, ki žanjejo zaupanje in so voljne aktivno sodelovati v prid naše šole. V bližnji prihodnosti bodo volitve za naslednje organe: Razredni dijaški zbor, Razredni zbor staršev, Razredni ali medrazredni svet, zavodni svet, okrožni svet (za osnovne šole).

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V GORICI
in ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI v sodelovanju z Ustanovo za kulturne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice

Pavel Golia

V četrtek, 12. decembra ob 10. uri v gledališču »G. Verdi« v Gorici

J U R Č E K

Andrejev semenj v Gorici

Starodavni tradicionalni Andrejev sejem v Gorici bo še do nedelje oživljal mestno središče. Večina kramarjev pa je že pospravila svoje stojnice. Na Travniku in okoli mestnega vrta še hreščijo vrtljaki in »komedije«, kakor še danes pravijo stari Goričani zavabiščnim prostorom vseh vrst.

Glasni sejmarski vrvež pa je v glavnem že potihnil.

Sejmarji in kramarji so letos kar zadovoljni. Na dober potek sejma in tudi na izkupičke je vplivalo prav lepo vreme »babjega poletja«; na velik dotok gostov z ognjan meje pa državni prazniki, ki so sovpadali z goriškim andrejevanjem.

Tudi turistične ustanove so umevno podprle sejmarje in goste, ki jih je prve dni ob »Andreju« prišlo v mesto nad šestdeset tisoč, da je bil velik drenj in promet po ulicah.

Zato so nekateri mestni upravitelji prišli na misel, da že prihodnje leto določijo zavabiščne prostore na velikem parkirišču pri »Rdeči hiši«.

Združenje sejmarjev pa je že letos izrazilo svoj ugovor proti izbiri novega prostora, češ da ima največjo privlačnost za sejem le stari Travnik pod sivim gradom in ob steboru svetega Ignacija, ki že desetletja blagodušno gleda na veselle sejmarje in zadovoljne ljudi z obeh strani.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Pogovor s pesnikom Bertom Pribacom

(Na Dunaju se je s pesnikom pogovarjal Lev Detela)

Pred kratkim ste se udeležili mednarodnega pisateljskega srečanja v Piranu. V staro domovino ste se namenili po šestnajstih letih bivanja v Avstraliji. Kakšne vtise ste prinesli sedaj nazaj, ko se vrašate v Avstralijo?

V stari domovini sem bil štiri tedne. Počutil sem se dobro. Moram reči, da se je v teh letih, v teh deset'letjih marsikaj spremenilo. Pogovori so postali bolj civilizirani. Marsikje se kaže zrelost v iskanju novih resnic. Poleg tega so bili mnogi ljubeznivi. Omenili so me v časopisih, mogel sem se pogovarjati o aktualnih kulturnih problemih, mogel sem spoznati njihova stališča in povedati svoja liberalna stališča.

Vi ste, kot so zapisali nekateri kritiki, pesnik Istra in tujine. Kaj vam pomeni rojstna Istra?

Istra slovensko morje, svet »Lepe Vide«, je bila zame vedno tisti pomembni slovenski svet, kjer se je naš provincializem soočal s številnimi vplivi širšega sveta. Poleg kozmopolitizma tega slovenskega sveta pa me je vedno privlačil in vzpodbujal naš trdni, krepki slovenski istrski svet. Z našimi preprostimi ljudmi sem skušal deliti usodo, iz njih sem izšel, za njihove pravice sem se skušal boriti. Njam ostajam zvest.

Vaše pesmi niso le pesmi vračanja v rojstne kraje. Kaj niso to tudi pesmi kritičnih spopadov?

Res je. To so tudi pesmi spopadov, pesmi kritike. Na primer kritike težkega socialnega življenja v tujini, pesmi odtujitve, pesmi izgubljenosti, a tudi uporniške, če hočete poitične kritične pesmi. A tudi: — Tega ne smete prezreti! — novodobne religiozne pesmi. A še marsikaj. Recimo ljubezenske, recimo pokrajinske pesmi.

V Avstraliji vodite v Canberri medicinsko strokovno knjižnico. Ali sodelujete tudi v angleškem kulturnem svetu?

Ne sodelujem le v različnih zamejskih revijah, na primer v MOSTU, a tudi v zdonskem MEDDOB-JU, temveč pravkar pripravljam v lastni privatni tiskarni posebno novo serijo literarnih izdaj. Začel bom namreč, po dveh izdajah Pesniških uresničevanj, izdajati knjižice v angleškem jeziku. V prvi publikaciji bom predstavil s pomočjo zamejskih kul-

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu ima v ponedeljek, 16. decembra PREDSTAVITEV NOVE DOLHARJEVE KNJIGE na sporednu. Začetek večera je ob 20.15.

Vljudno vabljeni.

—O—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom
GOSTOVANJE DRAME SNG IZ LJUBLJANE

Sergej A. Najdenov
VANJUŠINI OTROCI
(Drama)

Režija: narodni umetnik RSFSR ANDREJ A. GONČAROV (Deti Vanjušina)
V četrtek, 12. decembra oz 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI (Goriški abonma in abonma red G - tržaški)

turnih delavcev našo novo slovensko pesniško ustvarjanost. V posebni antologiji bom zbral nekaj primerov naših najboljših poetičnih dosežkov. Za to antologijo s spremno besedo bom izdaal tudi posamezne slovenske avtorje v angleščini. Ker imam, kot knjižničar, aktivne zveze po vsem anglosaškem svetu, od Kanade do Združenih držav, do Indije in do Južne Afrike, bom knjige skušal uveljaviti na celotnem področju, ki sem ga že začrtal. Poleg tega pa bom obratno, v slovenščino prevedel nekatere avstralske, a tudi druge avtorje.

Mislite izdati kako novo delo?

Pišem, a sem že tudi napisal nove pesmi. Nekaj sem jih poslal koprski Lipi, uredništvu Pesniških listov. A ne vem, če mi bodo tam kaj natisnili. More. Občasno bom, v sklopu svojih raznovrstnih literarnih antologij in izdaj upošteval tudi svoja dela. Med drugim.

Kaj si najbolj želite?

Želim si, da bi mi Bog naklonil nekaj zdravja in moći, da bom številne načrte mogel uresničiti. Čez dobi dve leti bom spet skušal obiskati staro domovino. Upam, da se bova tedaj mogla pogovarjati že o novih literarnih načrtih.

CIKLUS PREDAVANJ O KOCEBUKU
Kultурno združenja »Most« prireja ciklus predavanj ob 70-letnici Edvarda Kocbeku pod skupnim naslovom: »Moje osebno srečanje z Edvardom Kocbekom.«

Prvo predavanje bo v petek, 6. decembra, ob 20.30. Predavatelj bo Marjan Rožanc.

Druge predavanje bo v soboto, 14. decembra, ob 18. uri. Predaval bo Taras Kermauer.

Tretje predavanje bo v ponedeljek, 23. decembra, ob 20.30. Govoril bo Aleš Lokar.

Vsa predavanja bodo v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu.

IZŠLE SO KNJIGE CELOVŠKE MOHORJEVE DRUŽBE

Te dni so izšle letošnje knjige Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Med njimi je tudi povest »Marijin mojster«, ki jo je napisal Lev Detela. Knjiga šteje okrog 100 strani in nam predstavlja Detela kot pripovednika v novi podobi. V skoro naivno preprosti tehniki pripoveduje zgodbo o srednjevškem slikarju mojstru, ki slika Marijine pobjobe. Toda za to dozdevno preprosto zgodbo se skriva globlje dogajanje in globlje resnice. Obširnejšo oceno o knjigi bomo še prinesli.

JADRANSKI KOLEDAR

V tiskarni »Graphart« je tik pred dotiskom tradicionalni »Jadranski koledar«. Tudi letos ob obsegal okrog 300 strani pestrega gradiva iz življenja narodnostne skupnosti sedaj in v preteklosti. Koledarju bodo priložene knjige Prešernove družbe in Mladinske knjige.

Slovenci in Miklavževa tradicija

Znani narodopisec Niko Kuret pravi v svoji knjigi »Praznično leto Slovencev«, da ima sv. Miklavž izmed vseh svetnikov na Slovenskem največ cerkva, okrog dvesto, upoštevajoč tudi podružnične. Posvečena mu je tudi osrednja cerkev na Slovenskem, ljubljanska stolnica. Poleg tega je patron slovenske prestolnice.

Sveti Miklavž ali Nikolaj, kot mu pravijo drugod, je sicer povsod priljubljen in češčen svetnik, a takega češčenja kot na Slovenskem le ni deležen nikjer. To mora imeti poleg slovenske pobožnosti in simpatičnosti ter svetniške osesebnosti še kak drug vzrok. Iskati ga je v kaki pradavni slovenski folklorni navadi, ki se je spojila s praznikom sv. Miklavža. To je bila po vsej verjetnosti »koleda« parkljev, zlih duhov zime, katerim so se naši daljni predniki v poganskem času morda »odkupovali« v prvih dneh decembra. Niko Kuret meni v svoji že omenjeni knjigi, da so Slovenci prevzeli navado in lik parkljev od avstrijskih Nemcev, kjer da pravijo parklju Bartl. Toda Kuret se gotovo moti, kajti navada parkljev je veliko bolj razširjena na Slovenskem kot pri avstrijskih Nemcih, razen tega ti parkljem ne pravijo Bartl (razen na kakem ožjem področju), ampak Krampus. Bartl pa je moglo nastati samo pod neposrednim slovenskim besednim vplivom iz »parkl«, kaiti Nemci so slovenski glas »ka« spremenili v »st«, kot npr. v besedi Strudel, iz slovenske besede štrukel(j). Kuret je podlegel splošni tendenci slovenskega narodopisja in zaodovinopisja, da vse, kar imamo oboji, Nemci in Slovenci, neizogibno proglašita za izposojeno

od Nemcev, medtem ko je bilo mnogokrat obratno, kar priznajo razni resničoljubni nemški narodopisci, npr. Bruno Schier.

Kaj pa pomeni beseda parkel? Njen dobesedni pomen ni dognan, gotovo pa je zelo stara, že glede na svoj poganski oziroma predkrščanski razvoj. Veliki Hellquistov »Švedski etimološki besednjak« (Lund, 1966) pravi na strani 804, da pomeni Pärkel v nekaterih švedskih narečijh zlega duha. Moreaeus jo je zapisal leta 1685 v obliki Perchil, pride pa od finske besede perkele, ki pomeni hudiča. Jezikoslovec Karsten pa pravi v svoji studiji o germansko-finskih izposojenkah, da so si Finci besedo perkele izposodili iz starogermanskega besedja. V nekaterih švedskih narečijh pomeni beseda Pärkel ponočnega duha, ki trga ljudem glave.

Sorodnost med slovensko besedo parkel(j) in švedsko besedo pärkel, pa tudi sorodnost njunega pomena je očitna, le da se je pri Slovencih glas »ä« spremenil v »a«, ali pa je prvotni »a« prešel pri Švedih v »ä«.

Cerkev je pri Slovencih skušala pokristjaniti ta običaj, ki so ga morali Slovenci pristnosti s seboj in so se ga najbrže trdovratno držali, s tem, da ga je povezala s krščansko šego miklavževanja — z darili svetega Miklavža. Tako hodijo od tedaj Miklavž in parklji skupaj, v veselje slovenskim otrokom in odraslim. Škoda bi bilo zadušiti to lepo tradicionalno navado, ki je ena tistih žal preteklih priložnosti, kjer se ljudje ne glede na vse siceršnje medsebojne razlike zborejo na skupno družabno prieditev.

Sodobno kmetijstvo

Kako preprečiti vnetje vimena?

Vnenje vimena povzroča precejšnjo gospodarsko škodo, saj se zaradi mastitisa zmanjša proizvodnja za 10 do 18 odstotkov, zmanjša se tudi odstotek tolše oziroma masti ter beljakovin v mleku, da ne govorimo še o drugih težavah in zlasti stroških za zdravljenje in neredko tudi o prodaji krave, pri kateri se vnetja pojavljajo.

Do vnetja vimena pride na več načinov:

- povzročitelji vdrejo večkrat od zunaj skozi seskov kanal;
- povzročitelji lahko prodrejo v tkivo vimen skozi ranjeno kožo;
- povročitelje mastitisa lahko zanese v vime tudi kri (tuberkuloza, brucelzoza).

Bolezen se pojavi prek bolezenskih klic, ki žive v okuženih četrtih vimena, na koži živali, še posebno na koži seskov, na rokah in oblikih molznikov, na stelji stojišča za živino, na slabo očiščeni opremi za ročno ali strojno molžo, v zraku — to zlasti med čiščenjem hleva.

Za preprečevanje mastitisa so predvsem pomembni splošna higiena v hlevu, snažna stojišča, čiste živali in vimena, primerno oprana in razkužena oprema za molžo ter pravilen postopek pri molži.

Najbolj pogoste napake

Določena, a zelo razširjena razvada molzikov, ki nato povzroča pojav bolezni, je v tem, da pozabijo zamenjati vodo in razkužilo za pranje ter razkuževanje vimena pred molžo, da neredno izmolzujejo prve curke mleka. Večkrat je vzrok okužb pomanjkljivo razkuževanje seskov po molži. Nekateri tega sploh ne delajo. Tudi neprimerena stojišča, zaradi katerih so živali umazane, vodi-

jo do okužb. Voda za pranje vimen se zato hitro umaže in če je molznik ne zamenja pravočasno, prenaša umazanijo z vimena na vime, s tem pa tudi povzročitelje mastitisa. Podobno je z razkužilom. Pri nas molzniki marsikje še vedno namakajo molzne dele med pretikanjem z vimena na vime v vedro z razkužilom in nato v vedro z vodo. Za to večinoma uporabljajo isto vodo in razkužilo kot za pranje ter razkuževanje vimen.

Dokazano je, da molzniki z umazano vodo, razkužilom in umazanimi krpami za brišanje vimen prenašajo povzročitelje mastitisa od vimena do vimena. Podobno je z molzničnimi enotami.

Če molzniki ne izmolzujejo prvih culkov mleka v posebno vedro, izgubljajo pregled nad zdravjem vimen. Če prve curke molzejo na tla, ostanejo povzročitelji mastitisa na stelji in lahko prodrejo v zdrave seske, ko se krava vleže, in jih okužijo.

Predolga molža

Če ostane molzna enota predolgo na vimeni, pride do t.i. slepe molže: vime se namolze v prazno. Kri zastaja v sesku, služnica seskovega kanala nabrekne, pogosto poči in skozi ranice vdvo povzročitelji mastitisa.

Paziti je torej treba, da molznik pogosto menja vodo in razkužilo. Za brišanje vimen mora uporabljati čiste krpe, ki naj jih tudi večkrat zamenja. Po molži je treba krpe prekuhati. Le če imamo tako stojišča, da so vimena suha, teh ni treba prati, pač pa jih molznik le zmasira s suho, čisto krpo. Po možnosti naj ima toliko krp ali papirnatih brisač, kolikor molznic ima v hlevu.

Koristno je imeti za prve curke mleka poseben obarvan lonček, v katerem je možno opaziti spremembe v mleku. Mleko iz tega lončka izlije na gnoj, ne na stojišče ali kanal v hlevu.

Ko molznik uporablja molzni stroj brez vmesnega razkuženja, mora razkužiti vsak sesek posebej. Če opazi vneto mesto, si mora molznik takoj oprati roke in si jih razkužiti. Za zdravljenje bolnega vimena je treba poklicati živinozdravnika.

—o—

Stališče

Slovenske skupnosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

se Slovenska skupnost vztrajno in odločno zavzema, naj se ljudske hiše gradijo v krajih, kjer ne morejo predstavljati škode za narodnostno sestavo ali kako drugače ogrožati nadaljnji razvoj slovenske narodne manjšine. Po mnenju Slovenske skupnosti je dolje pomanjkljiva tudi postavka o kmetijstvu, saj je predvidena vsota 7 milijard lir odločno prenizka, če hočemo, da si bo ta izredno važni gospodarski sektor v deželi hitro opomogel.

O obvezni za globalno zaščito

Kot smo že omenili, je svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka dobršen del svojega govora posvetil problematiki slovenske narodne manjšine v Furlaniji - Julijski krajini. Najprej je ugotovil, da predstavlja programske izjave predsednika Comellija o manjšinskih problemih korak naprej v primerjavi z dosedanjimi stališči, kar velja zlasti za obvezo, da se bo deželnemu odboru prizadeval za globalno zaščito slovenske narodne manjšine. O tem vprašanju teče razprava že kako desetletje in o njem so podrobno ter poglobljeno razpravljali tudi na mednarodni konferenci o manjšinah to poteklo v Trstu. Ob tej priložnosti so se kvalificirani predstavniki italijanske večine lahko prepričali, kako slovenska manjšina odločno in vztrajno zahteva globalno zaščito vseh svojih jezikovnih, narodnih, socialnih in gospodarskih pravic.

Narediti konec razlaščevanju

Dr. Štoka je opozoril, da je v imenu Slovenske skupnosti že leta 1973 predložil zakonski predlog o globalni zaščiti, pri čemer je tudi pripomnil, da je pripravljen sprejeti vsako dopolnilo in koristno spremembo, le da bi vsak državljan slovenske narodnosti smel svobodno uporabljati svoj jezik v vsakem javnem uradu ali javnopravnih ustanovih in organu ter tudi v sejni dvorani deželnega sveta. Velik poudarek je govornik dal tudi vprašanju razlaščevanja slovenske zemlje, pri čemer je ugotovil, da je bila v zadnjem desetletju odvzeta Slovencem ogromna površina zemlje, čeprav je ta eden glavnih dejavnikov za njihov obstoj. Naglasil je, da je treba takšnemu početju narediti konec, kajti v nasprotnem primeru bodo Slovenci še odločneje dvignili svoj glas na vseh pristojnih mestih. Ob koncu svojih izvajanj pa je predlagal, naj bi sestavili posebno delegacijo svetovalcev, ki pripadajo strankam ustavnega loka in ki naj pri osrednji vladi ter parlamentu obrazložijo pereče probleme slovenske manjšine. Zlasti vprašanje njenih globalne zaščite. Deželni odbor in večino pa je pozval, da čimprej rešita tista vprašanja, za katera je pristojna deželna uprava.

Kako dolgo bo trajala Morova vlada?

(Nadaljevanje s 1. strani)

darle tisto, kar še preprečuje Italiji, da ne zdrkne v prepad strahotne gospodarske in politične krize ali v kako avtoritarno ali ekstremistično pustolovščino.

Res je, da so si ljudje oddahnili, ko je bilo konec dolge vladne krize, ki je ni in ni bilo mogoče rešiti. Tudi Morov vladni program se zdi večini realističen in dobro pretehan. Ne upirali bi se nujnim žrtvam, ki jih bo terjal od njih, če bi le mogli verjeti, da ga bo vlada res izvajala. Toda že prevečkrat so bili v tem pogledu razočarani, da bi se še mogli zanesti na kak vladni program, dokler ni zares na poti uresničenja. Pa še takrat se navadno kaj zatakne — ali pada vlada, ali izbruhne kaka posebno akutna kriza na kakem gospodarskem sektorju, ali je treba nujno zvišati plače državnim in podružnim uradnikom, za kar se porabi denar, ki je bil namenjen za reforme — pa smo spet tam. Na ta način so bile doslej zavrete in onemogočene skoro vse obetane velike reforme. Ali bo tokrat boljše?

Moro je v svojem programskem govoru v obeh zbornicah, s katerimi je predstavil novo vlado in zahteval zanje zaupnico, našel, kaj vse misli storiti njegova vlada za obrambo demokracije pred fašističnimi spletками in drugimi ekstremističnimi izpodkopavanji in za ozdravitev gospodarskega položaja.

Napravil je hladno analizo dejanskega stanja, pravijo komentatorji. Toda ali bo dovolj odločen, da bo ta program tudi uresničil? Nekaj dvomov vzbuja njegova bolehna pojava. Ne zdi se prav zdrav in trden za nalogo, ki ga čaka. Lahko pa da videz var. Dvome vzbuja tudi gonja za stolčke v njegovi vladi, tako za ministrskimi kot podtajniškimi, ki je ni znal ali mogel preprečiti. Vsekakor to ni dober znak, znak tistega noge načina vladnega dela, ki ga je obeta.

Slovence v Italiji je razočaralo dejstvo, da v svojem programskem govoru sploh ni omenil obstoja in problemov v zvezi z našo manjšino, medtem ko je spregovoril o nadaljnjem boljšanju odnosov med narodnostnimi skupinami — ki jih je imenoval jezikovne skupine — v deželi Tridentinski - Južnotirolski. Pač pa je reklo, da bodo začeli končno prenašati na dežele vse pristojnosti, ki jim pritičajo.

Če bi lahko v par besed strnili splošni vtis slovenske, pa tudi italijanske javnosti o Morovi vladi, bi lahko rekli, da ljudje upajo, a ne verjamejo v kako resnično zboljšanje političnega in gospodarskega položaja. Na vprašanje, kaj torej misijo, da bo, skomignejo z rameni in pravijo: »Tako se bo vleklo naprej, kam in do kedaj, bogve...«. V isti sapi pa sami izražajo upanje, da se motijo.

Preteklo soboto in nedeljo sta se v Trstu pomorili na desetih deskah šahovski reprezentanci Slovenije in Severne Italije v postavah: Slovenija (Pirc, Barle, Bajec, Z. Kržišnik, Osterman, Karnar, Jelen, R. Kržišnik, Vošpernik in Konvalinka) — Severna Italija (Toth, Cosulich, Michel, Cappello, Paoli, Rosino, Lakovič oz. Filipovič, Grinza, Albano in Rupeni).

Cetudi je zadnje čase Italija v šahu precej napredovala, ne moremo trditi, da bi rezultat 10 1/2 proti 9 in 1/2 v korist Severne Italije zares odražal dejansko razmerje moči. Krivdo je treba pač pripisati odsotnosti obeh velenostrov Planinca in Parme, treh mednarodnih mojstrov Vidmarja ml., Puca in Musila ter številnih močnih mojstrov, kot so Stupica, Guzel i.d.r.

Kakor ne maramo nobenemu šahistu odrediti pravice do zadržkov vsakršne narave, tako si ljubitelji šaha med tržaškimi Slovenci lastimo pravico, da za temi zadržki slutimo — vsaj pri nekaterih posameznikih — premalo zavzetosti za dobro ime slovenskega šaha v svetu.

Marsikateremu gledalcu se je na tem srečanju prikupila sijajna zmaga mladega in nadarjenega Roka Kržišnika. Zato smo jo izbrali za našo rubriko.

R. KRŽIŠNIK - GRINZA
Caro-Kannova obramba

1. e4 c6, 2. d4 d5, 3. Sc3 de4:, 4. Se4: Lf5:, 5. Sg3 Lg6, 6. hk h6, 7. f4 e6, 8. Sf3 Sd7, 9. h5 Lh7, 10. Ld3 Ld3:, 11. Dd3: Le7, 12. Se5 Se5:, 13. de5: Da5+, 14. Ld2 Dd5, 15. De2 0-0-0, 16. Se4 f5 (höče preprečiti belemu skakaču dostop do polja d6; to se ne bo zgodilo, zato je igrana poteza le izguba tempa, ki vrhu tega oslabi črno pozicijo), 17. Sc3 Dd7, 18. 0-0-0 Lb4 (z namenom, da končno razvije skakača), 19. Se4!

Krasna poteza! Po njej je po vsej verjetnosti črni izgubljen, čeprav je to seveda težko dokazati. Naj navedemo nekaj variant, ki pa še zdaleč ne izčrpajo pozicije!

A) 19. .. Ld2+, 20. Td2: Dc7, 21. Sd6+ Kb8, 22. Sf7 Td2:, 23. Dd2: Th7, 24. Dd8+ Dd8:, 25. Sd8:

B) 19. .. Ld2:, 20. Td2: De7, 21. Sd6+ Kc7, 22. Thd1

C) 19. .. fe4:, 20. Lb4: Dc7, 21. Td8: Dd8:, 22. Td1 Dc 7, 23. Dc4 Df7, 24. Dd4

D) 19. .. fe4:, 20. Lb4: De8, 21. Td8: Dd8:, 22. Td1 De8, 23. Dc4 kb8, 24. Ld6+ Kc8 (ali 24. .. Ka8, 25. Lc7), 25. Da4 a6 26. Da5 Dd7, 27. Db6

Partija se je tako nadaljevala:
19. .. Dd4, 20. Lb4: De4:, 21. Td8:+ Kd8:, 22. Td1+ Kc8, 23. Dd2 Dd5, 24. De3 Da2:, 25. Dc5 Sf6 (s pobožno željo, da zasluži kvaliteto, toda beli je dlje računal!), 26. ef6: Da1+, 27. Kd2 Td8+, 28. Kc3 Dd1:, 29. f7 (sedaj je vse jasno!) h5, 30. Lh5: Td3+ (zaključi juriš), 31. cd3: Dc1+.

Ce sedaj 32. Kb4, sledi 32. .. Db2:+ in 33. .. b5+ z večnim šahom, isto bi se zgodilo po 32. Kd4, zato beli »žrtvuje« kraljico!

32. Kb3 Dc5:, 33. Lb4! in črni ne more preprečiti promocije kmeta f7. Zato se je po nekaj potezah vdal.

—o—

Kulturni krožek »Devin - Štivan« priredi v soboto, 7.t.m., vsakoletno tradicionalno

MIKLAVŽEVANJE
v društvenih prostorih v Devinu. Začetek ob 16.30 uri.

Po občnem zboru ZSŠDI

IV. redni občni zbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji bi najlaže prikazali s klasično podobo treh živalci, ki si z rokami zapirajo oči, usta in ušesa. Problemov in odprtih vprašanj v zamejskem športu ni, če pa so, jih ne vidimo, o njih nočemo ne slišati ne govoriti. In venar argumentov za polemike in konstruktivno kritiko ne manjka. Tudi enoletno članstvo v SKGZ ni bilo vredno, da bi ga na občnem zboru analizirali in o njem napravili obračun. Tudi dejstvo, da je v razpravo k predsedniškemu in tajniškemu poročilu poseglo le 8 od 42 prisotnih delegatov, daje misliti, da se je vsem zelo mudilo, čim prej odpraviti občni zbor, potem pa na kosilo in na stadion pri Sv. Ani, da ne bi zamudili nogometnega derbiha med Triestino in Ponziano. Kdor je pričakoval, da bo vsaj po en predstavnik vsega društva spregovoril, se je zmotil. Na občnem zboru je bilo prisotnih z delegati 16 društev, govornikov pa je bilo le 8, točno polovica....

V tej neangažiranosti do praktičnih in tudi idejno moralnih in političnih vprašanj predstavlja edino svetlo točko predsedniško poročilo Dina Ronerja, ki je pravilno poudaril, da šport v zamejstvu ne sme in ne more biti le telesna dejavnost, pač pa vse kaj več: množičnost, idejna in narodna zavednost. Popolnoma se strinjam tudi z njegovimi besedami, da politično nezgrajen športnik lahko zdrsne v narodnostno mlačnost, kateri sledi odtujitev manjšini. Vendar morajo tem lepim besedam slediti tudi dejanja, opomini in kazenski ukrepi proti včlanjenim društvom, ki ne spoštujejo osnovnih pravic združenja.

V Ronerjevem pročilu nadalje beremo: »Društva mnogokrat zasledujejo izključno varljive tekmovalne uspehe in se premažanljivo za to, kar bi moral biti njihov resnični cilj: vzgoja narodno zavedne mladi ne v duhu tradicij manjšine in antifašizma.« Po tako odkriti in pošteni izjavi pa bi pričakovali vse kaj drugega kot sledeči stavek: »Kakršenkoli napad na ZSŠDI v tem bi bil napad na napačen naslov, ker ZSŠDI ne more v nekaj letih odpraviti tega, kar so v dobrli ali slazi veri dopuščali cela desetletja drugi.« Dovolj lahko bi bilo ugotoviti, kje je največi delež krivde za naraščajoče potalijanje nogometnih ekip na Tržaškem in Goriškem, dokaj lahko bi bilo postreči z argumenti o odgovornosti tistih, ki

so v preteklosti zagovarjali »fratelanco«, ki so pod Vidalijevim pritiskom razpuščali slovenske prosvetne in športne organizacije. Toda to bi bila le akademika polemika, ki ne koristi nikomur.

Zavedati se pač moramo, da se potalijanje nogometnih klubov nadaljuje in to s slovenskim denarjem. Če pa hočemo to odpraviti, tedaj ne smemo zvraćati vse krivde na preteklost. Res je, da smo tako stanje podedovali po zaslugu vidalijevcev in zagovornikov »fratelance«, vendar je zdaj čas, da pričnemo s čistkami v naših vrstah. ZSŠDI ima v rokah vse argumente in tudi moralno dolžnost, da deluje po pravilih, ki si jih je sama določila in ki so jih včlanjena društva svobodno sprejela. Odklanjati to odgovornost bi pomenilo odklanjati samo bistvo združenja in ideale, s katerimi je bilo pred 50 leti ustanovljeno. Prepričani smo, da bi pri opravljanju te elementarne dolžnosti ZSŠDI naletela na polno podporo in solidarnost ne samo SKGZ, v katero je včlanjena in kateri mora v treh bistvenih postavkah: narodna zavednost, socialna naprednost in antifašizem, tudi odgovarjati, pač pa tudi pri najširši slovenski javnosti, političnih in prosvetnih organizacijah. Toda prvi korak k razčiščenju mora Združenje samo odpraviti. Pri tem pa moramo biti dosledni in se ne zadovoljevati le z občasnimi sestanki z društvom, ki kršijo pravila, in ki ostanejo brez vsakršnih posledic.

R.

—o—
ARNALDO PITTONI — NOVI PREDSEDNIK
(Nadaljevanje s 3. strani)

ni svet, kjer je bil podpredsednik in voditelj socialistične svetovalske skupine.

Za predsednika je bil izvoljen z glasovi demokristjanov, socialistov, socialnih demokratov in republikancev. Komunisti in svetovalci Slovenske skupnosti Štoka so oddali belo glasovnico.

—o—
STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom
Pavel Golia
J U R Č E K
V torek, 10. decembra ob 15.30

—o—
France Bevk - Boris Grabner
KAPLAN MARTIN ČEDERMAC
(Dramatizacija)
V soboto, 7. decembra ob 20.30

pohištvo

Kozman

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščemo NOVO TRGOVINO S POHİSTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE M E B L O (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.